

የንጉሡ በቸሎት ፊት መቅረብ

ማቴዎስ 26:57-27:26

ኢየሱስ ከተያዘ በኋላ፡ የአሁኑ ሊቀ-ካህን የሆነው የቀዳፋ አማችና ቀድሞም ሊቀካህን ወደነበረው ወደ ሐናንያ ተወሰደ (ዮሐ. 18 ከቀጥር 13 ጀምሮ)። መሠሪ ፖለቲከኛ የነበረው ሐናንያ፡ በቤተ መቅደሱም ሥረታ ጊዜ እንደ «ነፍስ አባት» በመሆን ያገለገለ ባለውለታ ነበር። ከዚያም ኢየሱስ ወደ ቀዳፋ ተወሰደና ሲነጋጋ ከሸንጎው ፊት ቀረበ። ሸንጎውም ወደ ጲላጦስ መራው፤ እርሱ ደግሞ ወደ ሄሮድስ፡ (ሉቃስ 23:6-12)። ሄሮድስም መልሶ ወደ ጲላጦስ ሰደደው።

ማቴዎስ በጌታ መከራና ሥቃይ ውስጥ በተሳተፉት አራት ሰዎች ላይ ቀልቡን አኑሯል።

ቀዳፋ (26:57-68)

በብሉይ ኪዳን ሕግ መሠረት ሊቀ-ካህኑ እስከሚሞት ድረስ ማገልገል ነበረበት። ዳሩ ግን ሮማውያን እስራኤልን ከቀጥጥራቸው ሥር ሲያደርጉ ሊቀ-ካህኑን የመሾምና የመሻሩን ሥልጣን በእጃቸው አስገቡ። በመሆኑም ከእነርሱ አስተዳደርና መመሪያ ጋር የሚስማማ የሃይማኖት መሪ ስለ መሾሙ እርግጠኞች ለመሆን ይችሉ ነበር። ሐናንያ ከ6-15 ዓ.ም. ሊቀ-ካህን ሆኖ ከሠራ በኋላ አምስት ልጆቹና አማቹ የነበረው ቀዳፋ በምትክ ተሾሙ። ከ18-36 ዓ.ም. ቀዳፋ በሊቀ-ካህንነት ወንበር ላይ ቢቀመጥም ሐናንያ አሁንም ከዙፋኑ ጀርባ በመሆን ሥልጣኑን ከሥራ ላይ ያውል ነበር (ሉቃስ 3:2 ተመልከት)።

ሐናንያና ቀዳፋ ሁለቱም ሰዱቃውያን እንደመሆናቸው በትንሣኤ፡ በመናፍስት ዓለምና ከአምስቱ የሙሴ መጻሕፍት በቀር በማንኛውም የብሉይ ኪዳን ሥልጣን የማያምኑ ሰዎች ነበሩ። ደግሞም ኢየሱስ በአገልግሎቱ ወቅት ሁለት ጊዜ የገለበጠውን «የቤተ መቅደስ ገንዘብ» የሚቆጣጠረው የሊቀ-ካህኑ ቤተሰብ ነበር! ስለዚህ፡ እነዚህ ሰዎች በቀንደኛ ጠላታቸው ላይ እጆቻቸውን ለመጫን በመቻላቸው ተደስተው ነበር። እንዳውም ቀዳፋ ቀደም ብሎም ቢሆን ሕዝቡን ለማዳን ኢየሱስን ለመሠዋት እንደሚፈልግ አስታውቆ ነበር (ዮሐ. 11:47-54)።

ሊቀ-ካህኑ፡ - የካህናት አለቆች፡ ሽማግሌዎችና ጸሐፍት የሚገኙበትን ሸንጎ በአስቸኳይ ሰበሰበ (ማር. 14:53)። የሸንጎው አባላት እየተሰባሰቡ ሳለ፡ ቀዳፋና ደጋፊዎቹ በእስረኛው ላይ የሚመሰክሩትን ሰዎች ለማግኘት

ይሯሯጡ ነበር። ጥፋተኛነቱን አስቀድመው የወሰኑት ጉዳይ ቢሆንም ትክክለኛውን የሕግ መሥመር የተከተሉ መሆኑን ለማሳየት ፈለጉ።

ሆኖም ግን እውነተኛ ምስክሮች ሊያገኙ ባለመቻላቸው (ይህ ብቻ ራሱ የጌታችንን ንጽሕና ያረጋግጥ ነበር) መሪዎቹ ሐሰተኛ ምስክሮችን አዘጋጁ። የሙሴ ሕግ በሐሰት በሚመሰክሩ ሰዎች ላይ ማስጠንቀቂያ ቢያስቀምጥም (ዘጸ. 19:15-21)፤ የሃይማኖት መሪዎቹ ሳይቀሩ የራሳቸውን ስግብግብ ዓላማዎች ለመፈጸም የእግዚአብሔርን ሕግ አጣመሙ። ሁለት የሐሰት ምስክሮች በማግኘታቸው ሕጉ የሚጠይቀውን ግዴታ አሟሉ። እንደ እውነቱ ግን ሆን ብለው በመዋሸታቸው ሕጉ የሚጠይቀውን ግዴታም ሆነ የሕጉን መንፈስ አበላሽተዋል። እነዚህ ምስክሮች ኢየሱስ ቀደም ባለው አገልግሎቱ ጊዜ «ይህን ቤተ መቅደስ አፍርሱት፤ በሦስት ቀንም አነሣዋለሁ» ሲል የተናገረውን በማስረጃነት ጠቀሱ (ዮሐ. 2:19)። ቤተ መቅደሱን መቃወም አደገኛ ነገር ነበር፤ ይኸው ተመሳሳይ ክስ ለእስጢፋኖስ መገደል ምክንያት ሆኗል (ዮሐዋ. 6:12-14፤ 7:45-50)።

ይህ ክስ በቀረበበት ጊዜ ኢየሱስ ዝም ከማለት በቀር አንድም ቃል አልተናገረም። ይህም የኢሳይያስ 53:7 ፍጻሜ ነበር። ኢየሱስ የተከሰሰበትን አሳብ እንዳልተናገረ ሊያስተባብል ወይም ለእነዚህ ዓላማዊ አስተሳሰብ ለነበራቸው ሰዎች የአባባሉን መንፈሳዊ ትርጉም ሊያስረዳ አልቻለም። ኢየሱስ በጠላቶቹ ላይ በነበረው አመለካከቱ እኛም እንከተለው ዘንድ የሚገባንን ምሳሌ አኑሮልናል (1ኛ ጴጥ. 2:18-23)።

ቀዳሩ የሐሰት ክሶች የኢየሱስን ጥፋተኛነት እንደማያሳዩ ሲገነዘብ በሌላ ብልሃት ይጠቀም ጀመር። ኢየሱስን በመሐላ ያዘው። ተደጋጋሚ የሐሰት ምስክርነቶች በሚስተዋሉበትና ለእውነት ጥንቃቄ በማይደረግበት በዛሬው ዘመን፤ አይሁዶች ለመሐላ የሚሰጡትን ከፍተኛ ትኩረት ልናደንቅ አንችልም። ይህም ከሕጋቸው አኳያ የሚከናወን ነበር (ዘጥል. 30:2፤ ዘጸ. 20:7፤ ዘሌ. 19:12)። ቀዳሩ፤ ኢየሱስ፡- የእግዚአብሔር ልጅ ነኝ ማለቱን ያውቅ ነበረና (ዮሐ. 10:30-33) ይህንኑ እንዲያረጋግጥ አስማለው። ኢየሱስ ለዚህ ጥያቄ ምላሽ ከመስጠት እንደማይቆጠብ ብልጣብልጡ ካህን ያውቅ ነበር።

ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን አረጋግጧል። መሢሐዊ ምንባቦች የሆኑትን መዝሙር (110)፡13 እና ዳንኤል 7:13ን ከራሱ ጋር አዛመዳቸው። በእነዚህም ሁለት ጥቅሶች ኢየሱስ ትንሣኤውን፤ ዕርገቱንና በክብር መመለሱን ተንብዮአል። ይህም ለሚታመኑት ደኅንነት፤ ለቀዳሩ ደግሞ ኩነኔ ማለት ነበር።

የቀረበውን መረጃ እንኳ ሳያመዛዝን፥ ቀያፋ የፍርድ ውሳኔ አስተላለፈ። ውሳኔው ከተላለፈ በኋላ በኢየሱስ ላይ የተፈጸመው ነገር በመሠረቱ ሕጋዊነት የጉደለውና ኢ-ሰብአዊነትም የጉላበት ነበር። ይህ ሁሉ የካህናቱን የልብ ክፋት ሲገልጽ፥ በሌላ በኩል ደግሞ መሢሐዊ ትንቢቶችን ፈጽሟል (ኢሳ. 50:6)።

ጴጥሮስ (26:69-75)

ጴጥሮስ ራቅ ብሎ ኢየሱስን በመከተሉ ሲወቀስ ኖሯል፤ ያ ግን የእርሱ ጥፋት አልነበረም። ጭራሹም ስሕተቱ ኢየሱስን በመከተሉ ነበር። ከዚያ አካባቢ መራቅ ነበረበት። ኢየሱስ ጴጥሮስ እንደሚክደው ከማስጠንቀቂያ በላይ «በጎቼ እንደሚበተኑ» የሚናገረውን የዘከርያስ 13:7ን ምንባብ ጠቅሶ ነበር። በመጨረሻም፥ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱ እንዳይከተሉት በግልጽ አዝዞአቸዋል፡- «እነዚህ ይሂዱ፤ ተዉአቸው» (ዮሐ. 18:8-9)። ጴጥሮስ ቃሉን ቢሰማና ቢታዘዝ ኖሮ ከቶውንም እንደዚህ በሚያሳፍር ሁኔታ ጌታን ባልካደ ነበር።

ሐዋርያው ዮሐንስም ከጴጥሮስ ጋር ጌታን ስለተከተለና ጴጥሮስን ወደ ሊቀ-ካህኑ ቤት ስላስገባ የዚሁ ውድቀት ተካፋይ ነበር (ዮሐ. 18:15-16)። ኢየሱስ «ወደ ፈተና እንዳትገቡ ንቁና ጸልዩ» በማለት ቢያስጠነቅቃቸውም (ማቴ. 26:41) ለእንቅልፍ ተሸንፈውለት ነበር። ከዚህም የተነሣ ወደ ፈተና ገቡ፤ ጴጥሮስም በፈተናው ወደቀ።

የጴጥሮስ ክርስቶስን መካድ ከሁሉም ውድቀቶች የበለጠውና ቁንጮው ነበር። ጌታ፥ መጀመሪያ ጴጥሮስ በሰይጣን እንደሚፈተን ሲያስጠነቅቀው፥ ጴጥሮስ እምነቱንና ለጌታ በታማኝነት የመጽናት ብቃቱን በመግለጽ ሞገተው። ጴጥሮስ በትዕቢት የእግዚአብሔርን ቃል ተፋለመ። ይባስ ብሎም ራሱን ከሌሎች ደቀ መዛሙርት ጋር በማወዳደር፥ እነርሱ ቢከዱት እንኳ እርሱ በታማኝነት እንደሚዘልቅ አስታወቀ።

ጴጥሮስ የጠላትን እሳት እየሞቀ መቆሙ ራሱ ምንኛ እንደተሸነፈ ያመለክት ነበር። ሁለቱ ጠያቂዎች ገረዶች መሆናቸው ክሕደቱን የበለጠ አሳፋሪ ያደርገዋል። ሦስተኛው ፈተና የገጠመው በዚያ ቆመው ከነበሩት ወንዶች ከአንደኛው ጥያቄ ሲቀርብለት ነበር፤ ጴጥሮስ ግን አሁንም እንደልማዱ ካደ። ይህ ሰው ጴጥሮስ ያቄሰለው የሚልኮስ ዘመድ ነበር (ዮሐ. 18:26)። ጴጥሮስ አስቦበት ሳይሆን በደም-ፍላት ተነሣሥቶ የፈጸመው ተግባር ኢየሱስ ጉዳተኛውን ቢፈውስም እንኳ ተከታትሎ ያዘው።

የማርቆስ ዘገባ እንደሚያመለክተው ዶሮው ጩኸት ያሰማው ሁለት ጊዜ ነበር (ማር. 14:30)። ጴጥሮስ ለሦስተኛ ጊዜ ከካደው በኋላ ነበር ዶሮው ለሁለተኛ ጊዜ የጮኸው (ማር. 14:72)። የመጀመሪያው የዶሮ ጩኸት ለጴጥሮስ ማስጠንቀቂያ ስለሚሰጥ ወዲያውኑ አካባቢውን ለቅቆ መሄድ ነበረበት ማለት ነው። ሦስተኛው ክሕደትና ሁለተኛው የዶሮ ጩኸት ፈተናውን ከመጨረሻው ደረጃ አደረሰው፤ ጴጥሮስም በፈተናው ወደቀ።

የዶሮው ጩኸት ጴጥሮስን ስለ ኢየሱስ ቃል አስታወሰው። ሆኖም ጴጥሮስ ቃሉን ቀደም ሲል ቢያስታውስና ቢታዘዝ ኖሮ ጌታውን እስከ መካድ አይደርስም ነበር። ኢየሱስ ዞር ብሎ ጴጥሮስን የተመለከተው በዚህ ጊዜ ነበርና (ሉቃስ 22:61) ያ የፍቅር ዕይታ የሐዋርያውን ልብ ወለብ ወናኑ፤ ጴጥሮስም ወደ ውጭ ወጥቶ መራራ ለቅሶ አለቀለ።

ኢየሱስ ከትንሣኤው በኋላ በግል ከጴጥሮስ ጋር ተገናኝቶ ወደ ደቀ መዝሙርነቱ መለሰው (ማር. 16:7፤ 1ኛ ቆሮ. 15:5)። ኢየሱስ በይፋም ወደ አገልግሎቱ መልሶታል (ዮሐ. 21:15-19)። ጴጥሮስ በዚያ አስቸጋሪ ጊዜ አንዳንድ አስፈላጊ ትምህርቶች ተምሯል። ለቃሉ ትኩረት መስጠት እንዳለበት፣ ነቅቶ መጸለይና በራሱ ብርታት መመካት እንደሌለበት ተማረ።

ይሁዳ (27:1-10)

ሕዝቡ በጥድፍያ የተካሄደው የሌሊቱ ስብሰባ ሕጋዊነት እንደሌለው በመግለጽ እንዳይነቅፍ፣ የአይሁድ ሸንጎ በጠዋት ዳግም ተሰበሰበና በኢየሱስ ላይ ይፋዊ ውሳኔ አስተላለፈ። አሁን ሁሉም ሰው በስብሰባው ላይ ለመገኘት ችሎ ነበር። ኒቆዲሞስና የአርማትያሱ ዮሴፍ አንድም በስብሰባው ላይ ያልተገኙ፣ ከተገኙም ድምፅ ያልሰጡ ይመስላል (ዮሐ. 19:38-42)። ይሁንና አይሁዶች ከፍተኛ ቅጣት ለመወሰን ሥልጣኑ ስለሌላቸው (ዮሐ. 18:31)፣ እስረኛው የሮማ ባለሥልጣን ወደነበረው ወደ ጴላጦስ ዘንድ ተወሰደ፤ በእስረኛው ላይ የሞት ቅጣት ሊበይን የሚችለው እርሱ ብቻ ነበርና።

በዚህ ጊዜ ተሰውሮ የነበረው ይሁዳ ኢየሱስ ሲመረመርበት ወደነበረው አደባባይ ተመለሰ። በአደባባዩ ላይ የዋለውንም ችሎት በመመልከት በኢየሱስ ላይ ሞት እንደተፈረደበት ተገነዘበ። በዚህም ጊዜ ይሁዳ ተጸጸተ። በቊጥር 3 ላይ «ተጸጸተ» ተብሎ የተተረጎመው የግሪክ ቃል ጸጸቱ አስተሳሰቡንና አድራጎቱን ሊያስቀይረው የሚችል፣ በኃጢአት ላይ የማዘን ስሜት ሳይሆን በመያዙ ምክንያት ካደረበት ድንጋጤ የተነሣ ወደ ጭንቀት የሚመራ ጸጸት መሆኑን ያሳያል። ጴጥሮስ ከልቡ ስለ

ተጸጸተ ኢየሱስ ወደ ራሱ መለሰው፤ ዳሩ ግን ይሁዳ ከልቡ ስላልተጸጸተ ራሱን ሰቅሎ ሞተ።

ይሁዳ ኢየሱስን በባሪያ ዋጋ ሸጦት ነበርና (ዘጸ. 21:32) በመጸጸት ገንዘቡን በቤተ መቅደሱ ወለል ላይ ወረወረና ወጣ። ሕጉ እንደዚህ የረከሰ ገንዘብ ለቤተ መቅደስ አገልግሎት እንዲውል አይፈቅድም ነበር (ዘዳ. 23:18)። መሪዎቹ እየተላለፉት ሳለ እንኳ ሕጉን ለመጠበቅ ይጠነቀቁ ነበርና ገንዘቡን የአይሁዳውያን እንግዶች የሚቀበሩበትን «የሸክላ ሠራውን መሬት» ለመግዛት ተጠቀሙበት።

የሐዋርያት ሥራ 1:18-19 በክሥተቱ ላይ ተጨማሪ ዘገባ ያቀርባል። ይሁዳ የከፋውን በደሉን ሲያሰላስል ቆይቶ በመጨረሻው ራሱን ሰቀለ። ሰውነቱ ተሰነጠቀና አንጀቱም ስለተዘረገፈ አስክራኑ ለተወሰኑ ቀናት ሳይገኝ የቆየ ይመስላል። ምናልባትም የተሰቀለበት የዛፍ ቅርንጫፍ ተሰብሮ ለዚህ ሳያበቃው አልቀረም።

የሐዋርያት ሥራ 1:18 ይሁዳ ራሱን የሰቀለው ካህናት በገንዘቡ በገዙት መሬት ላይ እንደሆነ አይናገርም። እንዲህም ቢሆን ኖሮ መሬቱ ስለሚረከስ ካህናቱ ባልገዙትም ነበር። ማቴዎስ 27:7 ካህናት መሬት እንደገዙ ሲናገር፣ የሐዋርያት ሥራ 1:18 ደግሞ ይሁዳ ኢየሱስን የሸጠበት ገንዘብ ለዚህ ተግባር እንደዋለ ይገልጻል። ይሁዳ ገንዘቡን ለካህናቱ ስለመለሰው እራሱ መሬቱን ለመግዛት አይችልም። ካህናቱም መሬቱ የተገዛው «በደም ገንዘብ» ስለነበር የመቃብሩን ስፍራ «የደም መሬት» ብለው ሰየሙት። ገንዘቡን የሰጠው ይሁዳ ስለነበርና ሕይወቱንም እርሱ ራሱ ስላሳለፈ «የደም መሬት» በሚለው ላይ ተጨማሪ «ደም» አክሎበታል።

ዳሩ ግን ስለዚህ ጉዳይ የተነገረው ትንቢት በዘካርያስ 11:12-13 ላይ እያለ፣ ማቴዎስ በኤርምያስ ውስጥ ከሚገኝ ትንቢት ጋር ያያያዘው ለምን ይሆን? ለዚህ አንዱ ምላሽ ትንቢቱ የተነገረው በኤርምያስ እንደመሆኑ (ማቴ. 27:9) የአይሁዶች የሥነ-ቃል አካል ሆኖ ከትውልድ ትውልድ በቃል ሲተላለፍ በመቆየቱ ነው። በኋላ ላይ ግን ዘካርያስ ጻፈው። ነቢዩ ኤርምያስ በመሬት ግዢ ላይ (ኤር. 32 ከፋጥር 6 ጀምሮ)፣ በሸክላ ሠራው ቤት ግዢ (18 ከፋጥር 1 ጀምሮ) እና በቀብር መሬት ግዢ ውስጥ (19:1-12) ተሳትፎ አድርጓል። ማቴዎስ ምናልባትም በዘካርያስ ለተጻፈው ለዚህ ትንቢት እነዚህን ጠቅላላ እውነታዎች እንደ መሠረት አድርጎ እየጠቀሰ ይሆናል።

ጲላጦስ (27: 11-26)

ጲንጤናዊው ጲላጦስ በይሁዳ ውስጥ በማገልገል ስድስተኛው የሮማ ገዥ ሲሆን፤ ሆን ብሎ ሕጋቸውን በማፍረስ ስለሚያስቆጣቸው አይሁዶች አይወዱትም ነበር። እንደዚሁም ዓላማዎቹን ከዳር ለማድረስ የሰዎችን ደም ከማፍሰስ አይመለስም ነበር (ሉቃስ 13: 1)። ከእስራኤላውያን ጋር መልካም ግንኙነት ስላልነበረውና ሮምም በአይሁዶች ላይ የነበራትን አቋም ስለምትለዋውጥ የጲላጦስ ሥልጣን ከቶውንም አስተማማኝ አልነበረም።

የአይሁድ መሪዎች ኢየሱስን በሦስት ጥፋቶች ከሰሱት። ሕዝቡን እንደሚያውክ፤ ቀረጥ እንዳይከፈል እንደሚከላከልና ንጉሥ ነኝ እንደሚል ክስ መሠረቱበት። (ሉቃስ 23: 2)። እነዚህ ደግሞ አንድ የሮማ ገዥ ሊከታተላቸው የሚገባው ፖለቲካዊ ክሶች ነበሩ። ጲላጦስ በሦስተኛው ማለትም ኢየሱስ ንጉሥ ነኝ በማለቱ ላይ አተኮረ፤ ይህ ለሮም ግልጽ ዛቻ ነውና። ጲላጦስ የዚህን «አብዮታዊ» ሰው ጉዳይ በትክክል ቢፈታው፤ አይሁዶችን ሊያስደስትና ለንጉሠ-ነገሥቱ ያለውን ታማኝነት ለማሳወቅ ይችል ነበር።

ስለዚህም ጲላጦስ፡- «የአይሁድ ንጉሥ አንተ ነህን?» ሲል ጠየቀው። ኢየሱስም፡- «አንተ እንዳልኸው ነኝ» በማለት ግልጽ ምላሽ ሰጠው። ይሁን እንጂ ኢየሱስም ጲላጦስን አንድ ጥያቄ ጠይቆታል (ዮሐ. 18: 34-37)። ጲላጦስ የሚያስበው «ንግሥና» የሮማውያንን ዓይነት ይሆን? ከሆነ፤ ኢየሱስ እንደዚያ ዓይነት ንጉሥ አይደለም። ኢየሱስ መንግሥቱ ከዚህ ዓለም እንዳልሆነች፤ ከዚህም የተነሣ ሠራዊት እንደሌለውና ተከታዮቹም እንደማይዋጉለት፤ ይልቁንም መንግሥቱ የእውነት ግዛት እንደሆነች ገልጾአል።

ይህ ውይይት ኢየሱስ አደገኛ «አብዮታዊ» እንዳልሆነ ስላሳመነው፤ ጲላጦስ «ምንም ጥፋት አላገኘሁበትም» ብሎ ወሰነ። ዳሩ ግን የአይሁድ አለቆች፤ ጲላጦስ ኢየሱስን እንዲኩንን አጥብቀው ይሹ ነበርና ክሶችን ሲደጋግሙና በአንዱም ላይ ሌላ ሲጨምሩ ሳለ ኢየሱስ የገሊላ ሰው መሆኑን እግረ መንገዳቸውን ጠቅሰው ነበር። ጲላጦስም ይህንን ሲሰማ ከገጠመው ፈተና የሚገላገልበትን ቀዳዳ ተመለከተ፤ ገሊላ በሄሮድስ ግዛት ሥር ነበረች። ጲላጦስ ከሄሮድስ ዜጎች አንዳንዶቹን ገድሎ ስለነበር በሁለቱ መካከል ጥላቻ ነበርና (ሉቃስ 13: 1)፤ በአጋጣሚው በመጠቀም ከሄሮድስ ጋር የሚታረቅበትን መንገድ ለማመቻቸት እንደሚችል አሰበ።

ማቴዎስ በሄሮድስ አንቲጶስ ፊት የተሰማውን ችሎት አልዘገበም (ሉቃስ 23: 6-12)። ይህ ሄሮድስ መጥምቁ ዮሐንስን የገደለውና

ኢየሱስን ለመግደል የዛተው ነበር (ሉቃስ 13:31-32)። ሄሮድስ የእግዚአብሔርን ድምፅ ዝም አሰኝቶ ነበርና ኢየሱስም በሄሮድስ ፊት ዝም አለ። በመሆኑም፤ ንጉሡ ሊያደርግ የሚችለው ነገር ቢኖር በኢየሱስ ላይ መሳለቅና ወደ ጴጥሎስ መልሶ መስደድ ነበር። ጴጥሎስ «ከነገሩ ጦም እደሩ» ብሎ ለመገላገል ተስፋ አድርጎ ከሆነ፤ ኢየሱስ ወደእርሱ ተመልሶ በመምጣቱ ሳያዝን አይቀርም። ይሁንና፤ የኢየሱስ ወደ ጴጥሎስ ዘንድ መላክ በሁለቱ ገዢዎች መካከል የነበረውን ጥላቻ አብርዶታል።

ጴጥሎስ ችግሩን ለመፍታት ቢፈልግም ምንም ግልጽ ውሳኔ ለመስጠት አልቻለም። የሮማ ገዥ እንደመሆኑ ሕጉን ማስከበር ነበረበት። ግን በሌላ በኩል ደግሞ የፖለቲካ ሰው ነውና ከሰዎቹ ጋር መስማማት እንዳለበት ያውቅ ነበር። ጴጥሎስ የሚሰጠው እያንዳንዱ ውሳኔ እየተሳሰረ በመሄዱ ቀሩጥ ያለ ፍርድ ሰጥቶ ከመገላገል በስተቀር ሌላ አማራጭ ከማይኖረው ደረጃ ላይ አድርሶት ነበር። ለኢየሱስ ተጨማሪ ጥያቄ ቢያቀርብም ምላሽ አላገኘም ነበር።

ጴጥሎስ አንድ የመጨረሻ የማምለጫ ዕቅድ አሰላለ። ይኸውም፡- እስረኛን በነፃ በመልቀቅ ባህል መጠቀም። ጴጥሎስ አንድ ያልታወቀ እስረኛ በመምረጥ ፈንታ በውንብድናው የታወቀውን እስረኛ አቀረበ፡- እርሱም በርባን ነው። ይህ ሰው ወንበዴ (ዮሐ. 18:40) እና ነፍሱ-ገዳይ ነበር (ማር. 15:7)። ጴጥሎስ፤ መቼም የታወቀ ነፍሱ-ገዳይና ዘራፊ ተፈትቶ ወደ ኅብረተሰቡ እንዲመለስ የሚፈልግ ማንም ሰው አይኖርም በሚል ግምት ሕዝቡ ከበርባን ይልቅ ኢየሱስ እንዲፈታ እንደሚጠይቅ አሰበ።

ይሁንና የጴጥሎስ ግምት አልያዘም። ምንም እንኳን ኢየሱስ የታመመን በመፈወስና የሞተን ሳይቀር በማስነሣት ቢያገለግልም፤ ሕዝቡ እርሱን ባለመፈለግ ነፍሱ-ገዳዩ እንዲለቀቅለት መረጠ። ጴጥሎስም ሁከት እንደሚነሣ ሰላወቀ ይህንኑ ለመከላከል ፈለገ። ገዢዎቹ ለማስወገድ የሚፈልጉት ዋነኛው ነገር ይኸው በበዓል የሚነሣውን ሁከት ነበርና (ማቴ. 26:5)፤ ካህናቱም፤ ጴጥሎስ ይህንን እርምጃ እንዲወስድ ገፋፉት። ጴጥሎስም ፍጹም ተገቢ ባልሆነውና ከሕሊናውም ጋር በማይስማማ መልኩ እርምጃ በመውሰድ በደለኛውን ፈታ፤ ንጹሑንም ሰው ኩነት፤ ይህም ንጹሑ ሰው የእግዚአብሔር ልጅ ነበር።

ሆኖም ጴጥሎስ ራሱን ንጹሕ ለማድረግ ሦስት እርምጃዎችን ወሰደ። በመጀመሪያ፤ እጆቹን ታጠበና ከማንኛውም በደል ንጹሕ እንደሆነ አስታወቀ። ሁለተኛ፤ ኢየሱስ ትክክለኛ ሰው እንደሆነ፤ ማለትም ሞት እንደማይገባው በግልጽ ተናገረ። ሦስተኛ፤ ኢየሱስን ቀጥቶ ለመልቀቅ

ፈለገ፤ ዳሩ ግን ገዥዎቹ ሊሰሙት አልፈለጉም። በመጨረሻ፤ የሃይማኖት መሪዎቹ ጳጳሳዊ ሊቋቋመው በማይችለው አንድ መሣሪያ ተጠቀሙ፡- «ይህንን ብትፈታው የቄሣር ወዳጅ አይደለህም፤ ራሱን ንጉሥ የሚያደርግ ሁሉ የቄሣር ተቃዋሚ ነው እያሉ ጮኹ» (ዮሐ. 19:12)። በዚህች ነጥብ ላይ ጳጳሳዊ ከሃይማኖት መሪዎቹ ጋር የሚያደርገውን ፍልሚያ አቆመና ኢየሱስን ገርፎ ለስቅላት አላልፎ ሰጠው።

አይሁዶች ወንጀለኞችን የመግደል ሥልጣን ስላልነበራቸውና የሮማ ባለሥልጣናትም እንዲህ ዓይነቱን ሥነ-ሥርዓት ማስፈጸም ስላለባቸው ጳጳሳዊ ትእዛዝ ሰጠ። በመሠረቱ፤ ይህ ሁሉ የሚደረገው የትንቢት ቃል ይፈጸም ዘንድ ነበር። አይሁዶች ወንጀለኞችን በድንጋይ ወግረው ይገድላሉ እንጂ አይሰቅሉም ነበር። በአይሁዳዊ ሰው የተጻፈው መዝሙር (22) ስለ ስቅላቱ የተጻፈ ግልጽ ያለ ማብራርያ ነው። «እጆቼንና እግሮቼን ቸነከሩ» (መዝ. (22):16)። እናም ስለ እኛ ተረገመ፤ «በእንጨት የሚሰቀል ሁሉ የተረገመ ነው ተብሎ ተጽፎአልና» (ዘዳግ. 21:23፤ ገላ. 3:13)። ይሁንና እግዚአብሔር መለኮታዊ ዓላማዎቹን ለማስፈጸም አሁንም በሥራ ላይ ነበር።

ጳጳሳዊ ትክክለኛውን ነገር ያውቅ ነበረ፤ ዳሩ ግን ምንም ነገር ለማድረግ አልፈለገም። «ሕዝቡን ለማስደሰት ይፈልግ ነበር» (ማር. 15:15)። ይሁዳ በታላቅ ኃጢአቱ ለሰይጣን ተሰጠ (ዮሐ. 13:2፤ 27)፤ ጴጥሮስ ጌታውን በካደ ጊዜ ለሥጋ ተገዛ፤ ጳጳሳዊ ግን ለዓለም በመገዛት የሕዝቡን ጩኸት ሰማ። ጳጳሳዊ የተመለከተው ቀላሉን መንገድ እንጂ ትክክለኛውን አይደለም። በመሆኑም፤ በታሪክ ውስጥ በኢየሱስ ላይ የፈረደው ሰው ተብሎ ሲኩነን ይኖራል።

የንጉሡ ሥቃይና ሞት

ማቴዎስ 27:27-66

ማቴዎስና ሌሎች የወንጌል ጸሐፊዎች ስለ ጌታችን ሥቃይና ሞት ታሪካዊ ሐቆችን መዝግበዋል። የዚህን ክሥተት ሥነ-መለኮታዊ ትርጉም ማብራራቱ የአዲስ ኪዳን መልእክቶችን የጻፉት ሰዎች ድርሻ ነበር። በመሆኑም፡ ታሪክ «ክርስቶስ ሞቷል» ሲል፡ ሥነ-መለኮት ደግሞ «ክርስቶስ ለኃጢአታችን ሞቷል ...» ይላል (1ኛ ቆሮ. 15:3)። እስኪ በዚያን ዘመን ጌታችን የታገሣቸውን የተለያዩ ዓይነት መከራዎችን እንመልከት።

ወታደሮቹ ተሳለቁበት (27:27-30)

በኢየሱስ ላይ የቀረበው ይፋዊ ክስ የአይሁድ ንጉሥ ነኝ ብሏል የሚለው ሲሆን (ቁ. 37)፡ ወታደሮቹ ከዚህ ተነሥተው ለንጉሡ የፈዝ «አክብሮት» ይሰጡ ጀመር። አስቀድሞ በግርፋት የተቀጣውን አንድ ንጹሕ እስረኛ በእንደዚህ ዓይነት ሁኔታ ማንገላታቱ የከፋ ጭካኔ ቢሆንም፡ ጲላሞስ ወታደሮቹን ለማስታገሥ የወሰደው እርምጃ አልነበረም። እስረኛው ከእጁ በመውጣቱ ደስ ተሰኝቶ ነበር።

በመጀመሪያ፡ የኢየሱስን ልብስ ገፈፋና አሮጌ «የወታደሮች ካባ» አለበሱት። እስኪ የሰላም አለቃ የተባለውን ሰው (ኢሳ. 9:6) ውራጅ ልብስ የማልበሱ ሁኔታ ይታይህ! ማቴዎስ የልብሱን ዓይነት «ቀይ» ሲል፡ ማርቆስ «ሐምራዊ» ይለዋል። ለአንድ የነተበ አሮጌ ልብስ «ቀይ-ሐምራዊ» የሚለው ጥሩ አገላለጽ ስለሚሆን በሁለቱ መካከል ግጭት አይታይም። ይህ ጨርቅ በደም በተበከለ አካሉ ላይ ሲጣል ጌታችን ምን ተሰምቶት ይሆን!

ለአንድ ንጉሥ ዘውድ ያስፈልገው ነበርና የእሾኽ አክሊል ጉንጉነው ከራሱ ላይ ጫኑበት። ሸንበቆን (መቃ) እንደ በትረ-መንግሥት አድርገው አስጨበጡትና በፊቱ ተንበርክከው፡- «የአይሁድ ንጉሥ ሆይ» ይሉ ጀመር። ይሳለቁበት የነበረው የነገሥታት ንጉሥና የጌቶች ጌታ እንደሆነ ባለመገንዘብ፡ ይህንን የመሰለውን የፈዝ አክብሮት ደጋግመው አቀረቡለት።

ከዚያም ማንም ጭፍራ ለንጉሡ የማይፈጽመውን ተግባር ፈጸሙ፡- ተፋበት፤ በመቃውም መቱት፤ አንዳንዶቹ ወታደሮች ከፊቱ ተንበርክከው ላሉ ሌሎች ራስ-ራሱን ይመቱት ወይም ይተፋበት ነበር (ኢሳ. 50:6)።

ኢየሱስ አንድም ቃል ሳይተነፍስ ወይም ተቃውሞ ሳያቀርብ ይህንን ሁሉ ውርደትና ሥቃይ ተቀበለ (1ኛ ጴጥ. 2 ከፋጥር 18 ጀምሮ)። ሆኖም ይህን ሁሉ ዝም ብሎ ማሳለፉ የደካማነት ምልክት አልነበረም- የብርታት እንጂ!

ስቅለት (27:31-38)

ስቅለት አንድን ወንጀለኛ ለመግደል እጅግ አሳፋሪና አሠቃቂው መንገድ ነው። የኢየሱስ ሞት የዋዛ ሞት አልነበረም፤ «ያውም በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ...» ሞተ እንጂ! (ፊልጵ. 2:8)። በመሠረቱ የሮማ ዜጎች አይስቀሉም ነበር። እንዲያውም የዚህ ዓይነቱ ከፍተኛ ቅጣት አሳፋሪ ስለነበር የስቅለት ወሬ በጩዋ ማሳበረሰብ ውስጥ ከቶውንም አይነሣም ነበር።

ኢየሱስ ከከተማዬቱ ውጭ ወደሚገኘው የስቅለት ስፍራ ተወስዶ ነበር (ዕብ. 13:12-13)። እስረኛው መስቀሉን መሸከምና ወንጀሉን የሚያስረዳ ማስታወቂያ ዓይነት ጽሑፍ በአንገቱ ላይ ማንጠልጠል ይጠበቅበት ነበር። ከተሰቀለም በኋላ ማስታወቂያውን ሁሉም ያየው ዘንድ በመስቀሉ ራስ ላይ ይደረግ ነበር።

ዘገባው በግልጽ ባያሳይም ኢየሱስ መስቀሉን ለመሸከም ካለመቻሉ የተነሣ የሕዝቡን የጉዞ ፍጥነት የቀነሰ ይመስላል። ሌሊቱን ሁሉ ያለ እንቅልፍ እንዳሳለፈ፣ እንደተገረፈና በወታደሮች እንደተሠቃየ ስናስብ ድካም እንደተጫጫነው ልንገነዘብ እንችላለን። ኢየሱስ መስቀሉን ተሸከም ጉዞ ጀመረ (ዮሐ. 19:17)። ማርቆስ 15:22 «ጎልጎታ ወደ ተባለው ስፍራ ወሰዱት» ይላል። «ወሰዱት» የሚለው ቃል «መሸከም» የሚል ትርጉም ስላለው ወታደሮቹ በጉዞው ኢየሱስን መርዳት እንደነበረባቸው እንረዳለን።

ይህ የስቅለት ሥነ-ሥርዓት ሳይዘገይ በፍጥነት መፈጸም ነበረበት። የፋሲካው በዓል ሊከበር ነበርና የአይሁድ መሪዎች የተቀደሰው ቀናቸው በወንጀለኞች ሬሳ እንዲረከስ አልፈለጉም ነበር (ዮሐ. 19:31)። ሂደቱን ለማፋጠን ወታደሮቹ ወደ ኢየሩሳሌም ይሄድ የነበረውን ቀሬናዊ ስምዖን መስቀሉን እንዲሸከም አዘዙት። ወደ ኢየሩሳሌም የሚያመራው የፋሲካን በዓል ለማክበር ነበርና ያልታወቀ ወንጀለኛ መስቀል ለመሸከም በመገደዱ ውርደት ደረሰበት። የሮማ ወታደሮች የአገሬውን ዜጎች የማስገደድ ሥልጣን ነበራቸው (ማቴ. 5:41)።

ማርቆስ ስምዖንን የጠቀሰው ወንጌሉን የሚያነብቡ ሰዎች፣ «የአሌክስንድሮስና የሩፎስ አባት» መሆኑን እንዲያውቁት ከማለት የተነሣ ይመስላል (ማር. 15:21)። እነዚህ ሁለት ልጆች የታወቁ የቤተ

ክርስቲያን አባላት ሳይሆኑ አይቀሩም። ይህም የውርደት ገጠመኝ ለስምዖንና ለቤተሰቡ መለወጥ ምክንያት ሳይሆን አልቀረም። ስምዖን ወደ ኢየሩሳሌም የመጣው የራሱን የፋሲካ በግ ለመሠዋት ሲሆን፤ ዳሩ ግን በመንገድ ላይ ለእርሱ የተሠዋውን የእግዚአብሔርን በግ አገኘ።

ሥቃዩን ለመቀነስ በስቅላት ለሚገደሉ ሰዎች ሰውነትን የሚያዝል መጠጥ መስጠት የተለመደ ነበር። ኢየሱስ ይህንን መጠጥ በመተው፥ ሙሉ በሙሉ ራሱን ተቆጣጥሮ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ፈጸመ። ይህም በበኩሉ መዝሙር (69)፡21ን ፈጸመው።

ወንጀለኛ በሚገደልበት ጊዜ የወታደሮች ልብሶችን መከፋፈል የተለመደ ሲሆን፤ ይህም የመዝሙር (22)፡18 ፍጻሜ ነበር። ልብሱን ለማግኘት ዕጣ ከተጣጣሉ በኋላ ቁጭ ብለው «ይጠብቁት» ጀመር (ቁ. 36)። ይህ ኢየሱስ በተአምር-ሠሪነቱ የታወቀ ነበርና ምን ያህል ተከታዮች እንደነበሩት የሚያውቅ አልነበረም፤ በመሆኑም፤ ምናልባት ተከታዮቹ ያን ጊዜም ቢሆን እርሱን ከማዳን ወደኋላ አይሉም ሲሉ ሠግተው ይሆናል። እንዲያውም ከደቀ መዛሙርቱ መካከል ቀናተኛ የሆነ አንድ ግለሰብ ነበር (ማቴ. 10፡4 - «ቀንናዊውም ስምዖን»)፤ ይህም አክራሪ ቡድን የሮማንን ሥልጣን በመቃወሙ ረገድ ምንም የሚያግደው ነገር አልነበረም።

የወንጌል ዘገባዎችን አንድ ላይ በማዛመድ፥ ከራሱ ላይ በተንጠለጠለው የክስ ሠሌዳ ላይ የተጻፉትን ሙሉ ቃላት እንረዳለን፡- «የአይሁድ ንጉሥ የናዝሬቱ ኢየሱስ።» የአይሁድ አለቆች ጴጣሮች ያስቀመጠውን ይህንን ጽሑፍ ባይደግፉም፤ ጴጣሮች ግን አንድ ጊዜ የጻፈውን አልሻረም (ዮሐ. 19፡21-22)። በአንድ በኩል ይህ ርእሰ የመጀመሪያው «የወንጌል በራሪ ጽሑፍ» (ትራክት) ለመሆን በቅቷል። ከእርሱ ጋር ከተሰቀሉት ለአንደኛው ሌባ የኢየሱስን አዳኝነትና ንግሥና በማወጁ፥ መልእክቱን ለማመንና የኢየሱስን ማዳን ለመጠየቅ ደፍሯል።

አይሁዶች ተሳለቁበት (27፡39-44)

ኢየሱስ የተገደለው ከከተማዬቱ ሁካታና እንቅስቃሴ ተደብቆ በአንድ ሕንፃ ውስጥ ሳይሆን፤ ምናልባትም በብዙ መቶዎች የሚቆጠሩ ሰዎች ይመላለሱ በነበሩበት አውራ ጐዳና አቅራቢያ ነበር። የክሱ ጽሕፈት በሦስት ቋንቋዎች - ማለትም በግሪክ፤ በዕብራይስጥና በላቲን መጻፉ ከተለያዩ አገሮች የሚመጡ ሰዎች «የራስ ቅል» በተባለው ጎልጎታ በኩል ያልፉ እንደነበር ያመለክታል። መንገደኞቹ በወንጀለኞቹ ላይ ከፋኛ ሊሳለቁ ስለሚችሉ፤ ይህም ራሱ ትልቅ ውርደት ነበር። ደግሞም ይህ የሕዝብ መሳለቅ በመዝሙር (22)፡6-8 ውስጥ ተተንብዮ ነበር።

ምንም በማያውቀው በተራውና በጀሌው ሕዝብ መሳለቂያ መሆኑ ያነሰ ያህል፤ የአይሁድ መሪዎችም የተቃውሞው ተባባሪዎች ነበሩ። በሦስት ቀናት ውስጥ ቤተ መቅደስ እሠራለሁ ማለቱን አስታውሱት (ዮሐ. 2:19፤ ማቴ. 26:61)። «ያንን ማድረግ ከቻልህ፤ ከመስቀሉ ልትወርድና የእግዚአብሔር ልጅ መሆንህን ልታረጋግጥልን ትችላለህ!» አሉት። እንደ እውነቱ ከሆነ ግን በመስቀሉ ላይ መቆየቱ ነበር መለኮታዊ የእግዚአብሔር ልጅነቱን ያስመሰክረው።

የአይሁድ አለቆች አዳኝ ነኝ በማለቱም ላይ ተሳለቁ። «ሌሎችን አዳነ፤ ራሱን ሊያድን አይችልም» (ቁ. 42)። እርሱ ሌሎችን አድኗል። ዳሩ ግን ራሱን አድኖ ቢሆን ኖሮ ይህን ጊዜ ማንም ሰው ሊድን ባልቻለም ነበር! የመጣው የራሱን ሕይወት ለማዳን ሳይሆን ለኃጢአተኞች ቤዛ አድርጎ ለመስጠት ነበር።

አብም ተወው (27:45-56)

ኢየሱስ የተሰቀለው ከጠዋቱ ሦስት ሰዓት ላይ ሲሆን እስከ ቀትር ድረስ በዙርያው ብርሃን ነበር። ይሁንና ቀትር ላይ አስደናቂ ጽልመት በምድር ላይ ወደቀ። ይህም አንዳንድ ዘመናዊ ጸሐፊዎች እንዳስቀመጡት፤ የአሸዋ ብናኝ ጉም ወይም የፀሐይ ግርዶሽ ሳይሆን ለሦስት ሰዓታት የቆየ ከሰማይ የተላከ ጨለማ ነበር። ሁኔታው ሲታይ ፍጥረት ሁሉ ከፈጣሪው ጋር የሚያብር ይመስል ነበር። በግብፅ ከፋሲካው በዓል ቀደም ብሎ የሦስት ቀናት ጨለማ በምድሪቱ ላይ የነገሠ ሲሆን (ዘጸ. 10:21-23)፤ የእግዚአብሔር በግ ለዓለም ኃጢአት ከመሞቱ በፊት፤ የሦስት ሰዓታት ጽልመት በምድር ላይ ሆነ።

ይህ ጨለማ ከመውደቁ በፊት ኢየሱስ ቢያንስ ሦስት ጊዜ ተናግሯል። እየሰቀሉት ሳሉ «አባት ሆይ፤ የሚያደርጉትን አያውቁምና ይቅር በላቸው» በማለት ደጋግሞ ጸለየ (ሉቃስ 23:34)። ንስሐ ለገባውም ሌባ የገነትን ዋስትና ሰጥቶታል (ሉቃስ 23:39-43)። እናቱንም ለሚወደው ደቀ መዝሙር ለዮሐንስ አደራ በማለት ሰጥቷታል (ዮሐ. 19:18-27)። ጨለማው በነገሠ ጊዜ ግን ኢየሱስ ለሦስት ሰዓታት ዝም አለ።

ከሦስት ሰዓታት በኋላ ጨለማው ከምድር ላይ ተነሣ። ኢየሱስም፡- «አምላኬ፤ አምላኬ ስለምን ተውሽኝ?» በማለት ጮኸ። ይህ በቀጥታ ከመዝሙር (22):1 የተወሰደ ጥቅስ ነበር። ኢየሱስ በእኛ ምትክ ኃጢአተኛ የተደረገው በዚያ በጨለማ ጊዜ ነበር (2ኛ ቆሮ. 5:21)። አባቱ ፊቱን አዙሮበት ነበር። ያ ጽልመት በእኛ ምትክ «መርገም» በሆነበት ጊዜ (ገላ. 3:13)፤ የታገሠውን ፍርድ ያመለክት ነበር።

መዝሙር (22):2 ስለ ብርሃኑ ጊዜና ስለ ጨለማው ጊዜ ሲናገር፡ መዝሙር (22):3 የእግዚአብሔርን ቅድስና ያገለግላል። ቅዱሱ እግዚአብሔር ኃጢአት በሆነው ልጁ ላይ እንዴት የበጎነት ፊት ሊያሳይ ይችላል?

ኢየሱስ እነዚህን ቃላት የተናገረው በዕብራይስጥ ሲሆን ተመልካቾቹ ምን እንደሚል አልተረዱም ነበር። ኤልያስን ይረዳው ዘንድ የሚጠራው መሰላቸው። ዳሩ ግን በጥንቃቄ ቢሰሙትና የተናገረውንም ከመዝሙር (22) ጋር ሙሉ በሙሉ ቢያመሳክሩ ኖሮ እውነቱን በተረዱ ነበር።

ጌታችን በፍጥነት ሦስት ጊዜ በተጨማሪ ተናገረ። «ተጠማሁ» አለ (ዮሐ. 19:28)፤ ይህም መዝሙር (69):21ን ፈጸመው። አንድ ሰው አዘነለትና ከንፈሩን በሆነ ሆምጣጣ ወይን አራሰው። ሌሎች ደግሞ ኤልያስ መጥቶ ያድነው እንደሆነ ለመመልከት ተጠባበቁ።

ከዚያም ኢየሱስ፡- «ተፈጸመ! አባት ሆይ፥ በእጅህ ነፍሴን እስጣለሁ» ብሎ ጮኸ። በታላቅ ድምፅ የመጮኹ እውነታ የሚያሳየው ራሱን ሙሉ በሙሉ ይቆጣጠር እንደነበር ነው። ከዚያም በፈቃዱ ነፍሱን ሰጠና ሞተ። ምንም እንኳ «በድካም ቢሰቀልም» (2ኛ ቆሮ. 13:4)፥ በሞተ ጊዜ አስደናቂ ኃይል ነበረው። ከመቅጽበት ሦስት ተአምራት ተፈጸሙ፡- የቤተ መቅደስ መጋረጃ ከላይ እስከ ታች ተቀደደ፤ በምድር መናወጥ በርካታ መቃብሮች ተከፈቱ፤ አንዳንድ ቅዱሳን ከሞት ተነሡ። የመጋረጃው መቀደድ አሁን ወደ እግዚአብሔር የሚወስደው መንገድ የመከፈቱን አስደናቂ እውነታን ያመለክታል (ዕብ. 10:14-26)። ኢየሱስ የደገገነትን ሥራ በመስቀል ላይ ስለፈጸመው ከእንግዲህ መቅደስ፥ ካህናት፥ መሠውያዎች ወይም መሥዋዕቶች አያስፈልጉም።

የመሬት ነውጡ እግዚአብሔር በሲና ተራራ ላይ ለሙሴ ሕጉን በሰጠበት ጊዜ የተፈጸመውን ያስታውሰናል (ዘጸ. 19 ከቀጥተኛ 16 ጀምሮ)። በኋላጎታ የነበረው የመሬት መንቀጥቀጥ የሕግ መሥፈርቶች እንደተሟሉና የሕግ መርገም ለዘለዓለሙ እንደተሻረ አረጋግጧል (ዕብ. 12:18-24)። የመጋረጃው መቀደዱ ኃጢአትን ድል እንደነሣው፥ የመሬት መንቀጥቀጡ ሕግን እንዳሸነፈውና እንደፈጸመው፥ የሙታን መነሣት ደግሞ ሞትን ድል እንዳደረገው ያረጋግጣል።

የእነዚህ ከሞት የተነሡት ቅዱሳን ማንነት ባይነገረንም አስቀድመው የሞቱ አማኞች ናቸው። ማቴዎስ 27:52 እንደሚል፡- «መቃብሮችም ተከፈቱ፥ ተሻተው ከነበሩትም ከቅዱሳን ብዙ ሥጋዎች ተነሡ፤ ከትንሣኤውም በኋላ ከመቃብሮች ወጥተው ወደ ቅድስት ከተማ ገቡና ለብዙዎች ታዩ።» ይሁንና ዓርብ ከሰዓት በኋላ ሕይወት ተቸርደዋቸው።

እስከ እሑድ ድረስ ከመቃብራቸው ቆዩ ማለቱ አስቸጋሪ ነው። «አዲስ ትርጓሜ ግን «መቃብሮችም ተከፍተው ሞተው የነበሩት ብዙ ቅዱሳን ሰዎች ከሞት ተነሡ። ከመቃብርም ወጡና ኢየሱስ ከሞት ከተነሣ በኋላ ወደ ቅድስት ከተማ ወደ ኢየሩሳሌም ገቡ፤ በዚያም ለብዙ ሰዎች ታዩ» ይላል። ኒው ኢንተርናሽናል ቪርዥን» ደግሞ እነዚህ ቅዱሳን ወዲያውኑ ከተነሡና ከመቃብራቸው ከወጡ በኋላ፤ ኢየሱስ እስከተነሣበት ቀን ድረስ በኢየሩሳሌም እንዳልታዩ ይናገራል። በሬሳ እንረከሳለን የሚል ፍርሃት ስላለባቸው በፋሲካው ዕለት ብዙ አይሁዶች በመቃብሩ አካባቢ ይኖራሉ ማለት አይቻልም። በመሆኑም፤ እነዚህ ትንሣኤዎች ማንም ተመልካች ልብ ብሎ ባላጤናቸው ጊዜ የተፈጸሙ ሊሆኑ ይችላሉ።

የዚህ ሁሉ ውጤት የመቶ አለቃውና ሌሎችም ሁኔታውን ይመለከቱ የነበሩት ሰዎች የሰጡ ምስክርነት ነበር። «በእርግጥም ይህ የእግዚአብሔር ልጅ ነበር።» ይህ የሚያድንን እምነት ያመለክት ይሆን? የግድ ላያመለክት ይችላል። ይሁንና ለእውነት የተከፈተውን ልብ ዝንባሌ ማሳየቱ ግልጽ ነው።

ኢየሱስ በሞተ ጊዜ ከመስቀሉ አጠገብ የነበረው ደቀ መዝሙር ዮሐንስ ብቻ ነበር (ዮሐ. 19:35)። ዳሩ ግን ከርቀት ሆነው ይመለከቱት የነበሩት በርካታ ሴቶች በአገልግሎቱ ጊዜ ይረዱት የነበሩት ለመሆናቸው አያጠራጥርም (ሉቃስ 8:2)። ሦስት ሴቶች በስማቸው ተጠቅሰዋል፡- ሰባት አጋንንት የወጡላት መግደላዊት ማርያም (ሉቃስ 8:2)፤ በትንሣኤው ዕለት በማለዳው ከመቃብሩ አጠገብ ቆማ የነበረችው የያዕቆብና የዮሳ እናት ማርያም (ማቴ. 28:1፤ ማር. 16:1)፤ እንዲሁም የያዕቆብና የዮሐንስ እናት የነበረችው ሰሎሜ ናቸው። ሰሎሜ ልጆችዋ በተለየ ዙፋን ላይ ከኢየሱስ ጎን እንዲቀመጡ ጠይቃ ነበር። አሁን ግን ኢየሱስን በመስቀል ላይ ተንጠልጥሎ ስታየው ምን ተሰምቷት ይሆን?

በወታደሮች የተጠበቀ መቃብሩ (27:57-66) የአርማትያሱ ዮሴፍና ኒቆዲሞስ ባይኖሩ ኖሮ (ዮሐ. 19:38)፤ የኢየሱስ አስከሬን በጥሩ ሁኔታ አይቀበርም ነበር። ምንም እንኳ እምነታቸውን ይፋ ባያወጡም፤ ዮሴፍና ኒቆዲሞስ በኢየሱስ አምነው ነበር። ለኢየሱስ ሥጋ አስፈላጊውን እንክብካቤ ያደርጉ ዘንድ፤ እግዚአብሔር በስውር አቆይቶአቸው ነበር። ዮሴፍ ሀብታም ሰው ስለነበር አዲስ መቃብር በማዘጋጀት ለትንቢቱ ቃል መፈጸም እገዛ አድርጓል፡- «ከክፉዎችም ጋር መቃብሩን አደረጉ፤ ከባለጠጎችም ጋር በሞቱ» (ኢሳ. 53:9)።

የሴፍ ያንን መቃብር ለራሱ አዘጋጀው ማለት የማይመስል ነው። ሀብታም ስለነበረ፣ ሰዎች በግድያ በሚቀጡበት ስፍራ አጠገብ ሊቀበር የሚፈልግ አይመስለኝም ነበር። ያን መቃብር ለኢየሱስ ነበር ያዘጋጀው፣ በጎልጎታ አጠገብ የሚገኘውን ስፍራ የመረጠበትም ምክንያት እርሱና ኒቆዲሞስም የክርስቶስን ሥጋ በፍጥነት ለመቅበር እንዲችሉ ነበር። የሴፍና ኒቆዲሞስ ከአትክልቱ ስፍራ ውስጥ ሆነው የኢየሱስን መሞት ይጠባበቁ ነበር። ከመስቀል አውርደው ሲቀብሩት፣ ሰውነታቸውን ስላረከሱ፣ የፋሲካን በዓል ድግስ ለመብላት አልቻሉም። ዳሩ ግን እነርሱ የእግዚአብሔርን በግ ስላገኙ የፋሲካው በዓል ድግስ ምን ሊፈይድላቸው ኖሯል!

የኢየሱስ ወዳጆች ካደረጉለት የፍቅር እንክብካቤ ባሻገር፣ የአይሁድ መሪዎች ያደረጉዋቸውን ሴራዎችና እንቅስቃሴዎች ልብ በል። ደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስ በሦስተኛው ቀን ከሙታን እንደሚነሣ የገባላቸውን የተስፋ ቃል ቢዘነጉም፣ ጠላቶቹ ግን አልዘነጉትም ነበር። በመሆኑም፣ ጲላሎስ የአይሁድ መሪዎች መቃብሩን እንዲያስጠብቁ ፈቀደላቸው። ጠባቂውም ድንጋዩን በሕጋዊ የሮማ ማኅተም አተመው። ይህም ሁሉ ማንም ሰው ጠላትም ሆነ ወገን ሥጋውን ለመስረቅ እንዳይችል የእግዚአብሔር ዕቅድ ነበር። ሆኖም ይህን ባለመገንዘብ፣ የአይሁድ መሪዎችና የሮማ መንግሥት የተባበረ ግንባር በመፍጠራቸው፣ የኢየሱስ ክርስቶስን ትንሣኤ ለማረጋገጥ ከፍተኛ እገዛ አደረጉ።

የንጉሡ ድል

ማቴዎስ 28

የኢየሱስ ክርስቶስን ንግሥና የሚያረጋግጥ ነገር ቢኖር፤ ከሙታን መንሣቱ ነው። የማቴዎስ ወንጌል የመጨረሻው ምዕራፍ ድሉን የሚያበሥር ዘገባ የተካተተበት ነው። ዛሬ አማኞች የዚያ ድል ተቋዳሾች መሆናቸው አስደሳች እውነታ ነው።

ከትንሣኤው ጋር በተያያዘ መልኩ፤ በአማኞች ልምድ ውስጥ የነበሩትን የተለያዩ ደረጃዎች ልብ በል።

የሞተ መስሎአቸው ነበር (28: 1)

ከመስቀሉ አጠገብ አንዴም ያልተለዩት ሴቶች አስከሬኑን የሚቀቡበትን ሽቱ ይዘው በማለዳ ወደ መቃብሩ መጡ። የሞተ መስሏቸው ነበርና መቃብሩ የተዘጋበትን ግዙፍ ድንጋይ እንዴት አድርገው እንደሚያንከባልሉት ያስቡ ነበር (ማር. 16: 3)። ከሞት የመንሣቱን እውነት በተደጋጋሚ ቢያስተምራቸውም፤ በትንሣኤው አለማመናቸው የሚያስደንቅ ነው (ማቴ. 16: 21፤ 17: 23፤ 20: 19፤ 26: 32)።

የኢየሱስ ክርስቶስን ትንሣኤ አስፈላጊነት ከቶውንም ልናሳንሰው አይገባም። ዓለም ኢየሱስ ክርስቶስ እንደሞተ ቢያምንም፤ ትንሣኤውን ግን አይቀበልም። በዕለተ በዓለ ኅምሳ ጴጥሮስ ያቀረበው መልእክት በትንሣኤው ላይ አጽንዖት አድርጓል። እንዲያውም፤ በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ ከዳር እስከዳር ትኩረት ተሰጥቶት እንመለከታለን። ለመሆኑ የትንሣኤው ጠቀሚታ ምንድን ነው?

ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ያረጋግጣል። ኢየሱስ ሕይወቱን የመጣልም ሆነ የማንሣት ሥልጣን እንዳለው ገልጾል (ዮሐ. 10: 17-18)።

የመጽሐፍ ቅዱስን እውነታ ያጠናክራል። በብሉይ ኪዳን ውስጥም ሆነ በኢየሱስ ትምህርት ውስጥ ትንሣኤው በግልጽ ተቀምጧል (መዝ. (16): 10፤ (110): 1)። ኢየሱስ ከመቃብሩ ባይወጣ ኖሮ የቅዱሳት መጻሕፍት ቃላት በሙሉ ዋጋ-ቢስ በሆኑ ነበር።

የራሳችንን የወደፊት ትንሣኤን ያረጋግጣል። ኢየሱስ ስለሞተና ከሞትም ስለተነሣ፤ እኛም አንድ ቀን እርሱን ለመምሰል እንነሣለን (1ኛ ተሰ. 4: 13-18)። እንዲያውም፤ የክርስትና እምነት ጠቅላላ መዋቅር

የሚያርፈው በትንሣኤው መሠረት ላይ ነው። በመሆኑም፤ ይህንን የትንሣኤን ሐቅ የማንቀበል ከሆነ ተስፋ የለንም ማለት ነው።

የወደፊቱን ፍርድ ያረጋግጣል። «ቀን ቀጥሮአልና፤ በዚያም ቀን ባዘጋጀው ሰው እጅ በዓለሙ ላይ በጽድቅ ሊፈርድ አለው፤ ስለዚህም እርሱን ከሙታን በማስነሣቱ ሁሉን አረጋግጦአል» (ዮሐ. 17:31)።

ለክርስቶስ ሰማያዊ ክህነት መሠረት ነው። ግብቂያ በሌለው በሕይወት ኃይል ውስጥ ስለሚኖር «ለዘለዓለሙ» ሊያድነን ይችላል (ዕብ. 7:23-28)፤ ሊያማልድልንም ይኖራል።

ለክርስቲያናዊ ኑሮ ኃይል ይሰጣል። ፈቃዱን በመፈጸም ስሙን ልናስከብር የምንችለው የትንሣኤው ኃይል በውስጣችንና በእኛም በኩል ሲሠራ ብቻ እንጂ በራሳችን ብርታት አይደለም።

የወደፊት ውርሳችንን ያረጋግጣል። ሕያው ተስፋ ስላለን፤ ተስፋ ያለው ሕይወት ልንኖር እንችላለን። የሞተ ተስፋ ከጊዜ ጊዜ እየመነመነ ሄዶ መቋጫው ሞት ይሆናል። ዳሩ ግን ኢየሱስ ክርስቶስ ሕያው ስለሆነ ለእኛ የከበረ የወደፊት ተስፋ አለን።

የእግዚአብሔር ሕዝብ በጌታ ቀን በሚሰባሰቡበት ጊዜ ሁሉ ኢየሱስ ሕያው እንደሆነና ቤተ ክርስቲያንም መንፈሳዊ በረከቶችን እንደተቀበለች ይመሰክራሉ። የጌታ ተከታዮች በመጀመሪያው የጌታ ቀን በተሰባሰቡበት ጊዜ ተስፋ ቆርጠውና ተሸንፈው ነበር።

ሕያው እንደሆነ ሰሙ (28:2-8)

«እነሆም፤ ... ታላቅ የምድር መናወጥ ሆነ» (ቁ. 2)። ሁለት መላእክት ተገልጸው ነበርና (ሉቃስ 24:4)፤ አንደኛው ድንጋዩን ከመቃብሩ ደጃፍ ላይ አንከባለለው። በጥበቃው ላይ የነበሩ ወታደሮች በዚህ ከሰብአዊ ኃይል በላቀ ቅጽበታዊ ክሥተት እጅግ ተደናገጡ። ኢየሱስ አስቀድሞ ተነሥቷልና ድንጋዩ የተንከባለለው እርሱን ለማስወጣት አልነበረም። ይልቁንም ሕዝቡ የመቃብሩን ባዶነት በገዛ ዓይናቸው እንዲመለከቱ ነበር።

ከመላእክቱ አንዱ ለሌቶቹ፡- «በዚህ የለም ... ኑና እዩ» በማለት ከፍርሃታቸው አረጋጋቸው። እነዚህ ሴቶችና ደቀ መዛሙርቱም ኢየሱስ በሕይወት ይኖራል የሚል ግምት እንዳልነበራቸው ልብ በል።

በመቃብሩ ውስጥ ምን አዩ? በመቃብሩ ውስጥ የነበሩት የከፈን ልብሶች በሰውነቱ ቅርጽ ተሸብለለው ነበር (ዮሐ. 20:5-7)። ኢየሱስ በሕይወት ለመኖሩ ማረጋገጫ ይሆኑ ዘንድ የከፈን ልብሶቹን ትቶ ተነሣ። በመሆኑም፤ እንደ ባዶ ቀፎ መጠቅለያ ተቀምጠው ቆዩ። በአካባቢው

ትግል መካሄዱን የሚያመለክት አንዳችም ነገር አልነበረም። የከፈን ልብሶቹ አልተመሰቃቀሉም ነበር። ፊቱ የተሸፈነበት ጨርቅ ሳይቀር በጥንቃቄ ተጠቅልሎ ከስፍራው ተቀምጦ ነበር።

ይህንን መረጃ አማኞች በመጀመሪያው የፋሲካ እሑድ ዕለት በመረመሩት መንገድ እኛ ለመመርመር አንችልም። ለእኛ ያለን መረጃ የእግዚአብሔር ቃል ነው። ኢየሱስን የሞት እስራት ሊይዘው አልቻለም (የሐዋ. 2:24)። ከሞት እንደሚነሣ የተናገረ ሲሆን፤ የተስፋ ቃሉም በትክክል ከመፈጸም ዝንፍ አላለም።

በቀድሞዎቹ አማኞች ሕይወት ውስጥ የተፈጸመው አስደናቂ ለውጥም ለትንሣኤው ተጨማሪ ማረጋገጫ ነው። በአንደኛው ቀን ተስፋ በመቁረጥና በሽንፈት የተደበቁ ሰዎች ነበሩ። በቀጣዩ ዕለት ግን ትንሣኤውን እያወጁ ሐሄት በተሞላበት ድል ይመላለሱ ነበር። እንዲያውም፤ ለትንሣኤው እውነት ለመሞት ፈቃደኞች ነበሩ። ይህ ሁሉ የፈጠራ ታሪክ ቢሆን ኖሮ ሕይወታቸውን ሊለውጥ ወይም እንደሰማዕት ሕይወታቸውን እንዲሰጡ ሊያደርግ ባልቻለም ነበር።

ከትንሣኤው በኋላ፤ በአንድ ጊዜ ከ500 የሚበልጡ ሰዎች ኢየሱስን ሕያው ሆኖ የተመለከቱት ሲሆን (1ኛ ቆሮ. 15:3-8)፤ ከሞት የተነሣው ክርስቶስ የተገለጸባቸው ሁኔታዎች ሁሉ ከቶውንም የቅዠት ወይም የማታለል ባሕርይ አልነበራቸውም። እርሱን የተመለከቱ ሰዎች ሁሉ በእጅጉ ተደንቀው ነበር። መቼም ከ500 የሚበልጡ ሰዎች በአንድ ጊዜ ይቃዠሉ ለማለት አይቻልም። የቤተ ክርስቲያን ፀር የነበረው ሐዋርያው ጳውሎስ እንኳ ከሞት የተነሣውን ክርስቶስን ተመልክቷል፤ ያም ዕይታ ሕይወቱን ለወጠው (የሐዋ. 9)።

የቤተ ክርስቲያን መኖር፤ አዲስ ኪዳንና እንዲሁም የጌታ ቀን በአንድነት ለኢየሱስ ሕያውነት ተጨማሪ ማረጋገጫዎች ናቸው። ለክፍለ-ዘመናት፤ አይሁዶች የእግዚአብሔር ሕዝቦች ነበሩና ሰባተኛውን ቀን ማለትም ሰንበትን ያከብሩ ነበር። ከዚያም ለውጥ ተከሠተ፤ አይሁዶችና አሕዛብ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ አንድነት ፈጥረው የእግዚአብሔር ሰዎች ሆኑ፤ በሳምንቱ የመጀመሪያ ቀን በጌታ ቀን ይሰባሰቡ ጀመር። የአዲስ ኪዳን ክፍል ሁሉ ከሞት ወደ ተነሣው ክርስቶስ ስለሚያመለክት ኢየሱስ ካልተነሣ ውሸት ነው ማለት ነው።

በእርግጥ፤ ክርስቲያኖች በገዛ ሕይወታቸው የትንሣኤውን ኃይል ተለማምደዋል። ውስጣዊና የግል ልምድ ብቻውን የጌታችንን ታሪካዊ ትንሣኤ ባያረጋግጥም፤ ከሌሎች መረጃዎች ጋር በሚቀርብበት ጊዜ ለእውነታው ታላቅ ክብደት ይጨምራል። ዛሬም ሰዎች ራሳቸውን

ሊያታልሉ ይችላሉ። በተለያዩ ኑሩቂዎች የሚያምኑ ሰዎች ከገዛ ልምዳቸው በመነሣት ስለተከተሉት ጉዳዮች ትክክለኛነት ሊያውጁ ይችላሉ። ዳሩ ግን ክርስቲያኖች የእምነት ልምዳቸውን ለማረጋገጥ የቤተ ክርስቲያን ታሪክ፣ መጽሐፍ ቅዱስና ሌሎችም አስተማማኝ ምስክሮች አሏቸው።

«ኑና እዩ» ከሚለው ቃል በማስከተል «ሂዱና ተናገሩ» የሚለው ተነግሮ ነበር። የትንሣኤውን ዜና ለራሳችን ብቻ ማስቀረት የለብንም። መልአኩ ለክርስቶስ ደቀ መዛሙርት ይናገሩ ዘንድ (ወንዶችን ሳይሆን) ሴቶችን ላከ። ደቀ መዛሙርቱም ዜናውን በናፍቆት መጠባበቅ ሲገባቸው፣ ይባስ ብለው ከሰሙ በኋላ እንኳ ተጠራጠሩ።

ከሕያው ክርስቶስ ጋር በግል ተገናኙ (28:9-15)

እርሱ ወደ እኛ የሚመጣው የእግዚአብሔርን ቃል በምንታዘዝበት ጊዜ ነው። ኢየሱስ ቀደም ብሎ ለመግደላዊት ማርያም ተገልጾ ነበር (ዮሐ. 20:11-18፤ ማር. 16:9)። ጌታችን ከትንሣኤው በኋላ ለመጀመሪያዎቹ ሁለት ጊዜያት በማከታተል የታየው ለሚያምኑ ሴቶች እንደነበር ልብ በል። እነዚህ ታማኝ ሴቶች ጎልጎታን በመልቀቅ የመጨረሻዎቹ መሆን ብቻ ሳይሆን ወደ መቃብሩ ማልደው በመምጣትም የመጀመሪያዎች ነበሩ። ለኢየሱስ የነበራቸው መስጠት ለሽልማት አብቅቷቸዋል፤ የመጀመሪያዎቹ የትንሣኤ ምስክሮች ሆነዋልና!

«ደስ ይበላችሁ» የሚለው «ጸጋ» ተብሎ ሊተረጎም ይችላል። ይህ ለትንሣኤው ዕለት ምንኛ ግሩም ሰላምታ ነበር! ሴቶቹ ከእግሩ ሥር ወድቀው ሰገዱለት። በውስጣቸው ትንሽ ፍርሃት ስለነበር ኢየሱስ «አትፍሩ» ብሎ በተለመደው ቃሉ አበረታቸው።

መልአኩ ብቻ ሳይሆን ጌታም ልኮአቸዋል። «ወንድሞቼ» የሚለው ቃል በክርስቶስና በተከታዮቹ መካከል የነበረውን የቅርብ ግንኙነትን ያመለክታል። ኢየሱስ በዚያኑ ዕለት ከሁሉም ቀደም ሲል ለመግደላዊቷ ማርያም ተመሳሳይ ቃላት ተናግሯታል (ዮሐ. 20:17)። ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱ በገሊላ እንደሚያገኙት መልአኩ የተናገረውን ቃል አጠናክረ (28:7 ተመልከት)። በአትክልት ስፍራው፣ ኢየሱስ ከሞት ተነሥቶ በገሊላ እንደሚጠበቃቸው የተናገረ ቢሆንም፣ እነርሱ ግን ይህንኑ ተስፋ ዘንግተውት ነበር (ማቴ. 26:31-32)።

ደቀ መዛሙርቱ ሕያው ክርስቶስን እያመለኩ ሳሉ፣ የማያምኑ ሰዎች የኢየሱስ ክርስቶስን የትንሣኤ ምስክርነት ለማጥፋት ያሴሩ ነበር። በዚህ ጊዜ ከወታደሮቹ አንዳንዶቹ በአስጊ ሁኔታ ላይ መሆናቸውን ተረድተው ነበር። የሮማ ማኅተም ተነሥቷል፤ ድንጋዩ ተንከባሎአል፤

ሥጋውም ከመቃብሩ ውስጥ አልነበረም። ለሮማ ወታደር ግዳጁን በትክክል አለመወጣት በሞት የሚያስቀጣ በደል ነበር (ዮሐዋ. 12:19፤ 16:27-28)። ዳሩ ግን ወታደሮቹ ብልጦች ነበሩ፡- ለጲላሞስ ወይም ለበላይ አለቆቻቸው ከማስታወቅ ይልቅ ለአይሁድ ሊቀ-ካህናት አስታወቁ። እነዚህ ሰዎች የተፈጸመውን ተአምር ለማድበስበስ የወታደሮቹን ያህል ስጋት እንዳለባቸው ያውቁ ነበር። ሊቀ-ካህናት፣ ሽማግሌዎችና ወታደሮች የባዶውን መቃብር ጉድ የሚያስረዳ ተሰረቀ የሚል ታሪክ ፈጠሩ።

ሆኖም ይህንን ታሪክ በጥንቃቄ ብንመረምረው፣ ታሪኩ ስለ ክርስቶስ ትንሣኤ በበለጠ እንደሚያረጋግጥ ለመረዳት እንችላለን። የኢየሱስ ሥጋ ቢሰረቅ፣ የሚወስዱት ወዳጆቹ ወይም ጠላቶቹ ናቸው። ቀደም ብለው ከትዕይንቱ ስፍራ ስለተሰናበቱና የኢየሱስን መሞት ስለ ተረዱ ወዳጆቹ ሊወስዱት አይችሉም። ጠላቶቹም ቢሆኑ ለማድበስበስ የሚፈልጉት ይህንኑ በትንሣኤው የማመኑን ጉዳይ ነበረና ስለዚህ እነርሱም ቢሆኑ ሥጋውን ሊሰርቁ አይችሉም። ሥጋውን ወስደውት ቢሆን ኖሮ የራሳቸውን ዓላማዎች ያሰናክሉ ነበር። ደግሞም ይህን አድርገውት ቢሆን ኖሮ ለምን ሥጋውን በይፋ ለሕዝብ በማሳየት የቀድሞዬቱን ቤተ ክርስቲያን ምስክርነት ዝም ለማሰኘት አልቻሉም?

ሥጋውን የሚሰርቅ ግንም ቢሆን በከፈኑ እንደተሸበለለ መውሰድ ነበረበት። ይሁንና ባዶ የከፈነ ልብሶች ሥርዓት ባለው ሁኔታ ከመቃብሩ ውስጥ መቆየታቸው ምንም ዓይነት ዝርፍያ አለመኖሩን ያረጋግጣል።

የአይሁድ የሃይማኖት መሪዎች ኢየሱስን አሳልፎ ይሰጣቸው ዘንድ ለይሁዳ ገንዘብ ሰጥተው ነበር። ለወታደሮቹም ሥጋው እንደተሰረቀ አድርገው እንዲዋሹ ገንዘብ ሰጧቸው። እነዚህ የሮማ ወታደሮች ሕይወታቸው በአደገኛ ሁኔታ ላይ ስለነበር ከፍተኛ ገንዘብ ሳይጠይቁ አልቀሩም። አለቆቻቸው ግዳጃቸውን ለመወጣት አለመቻላቸውን ቢሰሙ በሞት ሊቀጡ ይችሉ ነበር። ጲላሞስ ታሪኩን ቢሰማ እንኳ እምብዛም ግድ ባልኖረውም ነበር። ኢየሱስ እንደሞተ እርግጠኛ ነበርና (ማር. 15:43-45)፣ ለእርሱ ዋናው ቁም ነገር ይኸው ብቻ ነበር። የኢየሱስ ሥጋ መሰወር ለጲላሞስ አንዳችም ችግር አልፈጠረበትም።

ማርክ ትዌይን አንድ ጊዜ፡- «እውነት ገና ጫማዋን በማሰር ላይ ሳለች ውሸት ዓለምን ታዳርሳለች» ብሎ ነበር። በሰብአዊ ተፈጥሮ ውስጥ ሰዎች ውሸትን እንዲያምኑ የሚገፋፋቸው አንድ የሆነ ነገር አለ። በበዓለ-ኅምሳ ቀን መንፈስ ቅዱስ እስከመጣበትና ሐዋርያትም በኃይል ተሞልተው እስከመሰከሩበት ጊዜ ድረስ፣ በኢየሱሴም የነበሩ አይሁዶች

እውነቱን ማለትም የክርስቶስን ሕያውነት አልተረዱም ነበር። ይህንን መረጃ በተከፈተ ልብ የሚያጠና ማንኛውም እውነተኛ ሰው የኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ ሊሻር የማይችል ታሪካዊ ሐቅ ነው ከሚል ድምዳሜ ላይ ከመድረስ በስተቀር ለማፈግፈግ አይቻለውም።

እንዲሁም ጌታችን በዚያን ዕለት ወደ ኤማሁስ ይጓዙ ለነበሩ ሁለት ደቀ መዛሙርት (ሉቃስ 24: 13-32) እና በኢየሩሳሌም ሰገነት ለነበሩት 10 ደቀ መዛሙርት ተገልጾአል (ዮሐ. 20: 19-25)። ከሳምንት በኋላ ለ11ዱ ደቀ መዛሙርት ተገልጾ፤ የቶማስን አለማመን አስወግዶአል (ዮሐ. 20: 19-25)። በመጀመሪያው የፋሲካ እሑድ፤ ኢየሱስ ለጴጥሮስም በተለየ ሁኔታ ተገልጾአል (ሉቃስ 24: 33-35፤ 1ኛ ቆሮ. 15: 5)።

የዚያን ዕለቱ ጎሕ ሲቀድ ደቀ መዛሙርቱና ሌቶቹ የነበራቸው ግምት ኢየሱስ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ሞቷል የሚል ነበር። ከዚያም ሕያው እንደሆነ ተነገራቸው፤ ቀጥሎም በግል ከእርሱ ጋር ተገናኙ። ይህም በገጠመኛቸው ውስጥ አንድ ተጨማሪ ደረጃ ነበር።

መልካሙን የምሥራች ለሌሎች አካፈሉ (28: 16-20)

አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ይህንኑ የገሊላ «ተራራ ሰብሰባ» ጌታ ከአምስት መቶ ለሚበዙ ወንድሞች በአንድ ጊዜ ከተገለጸበት ሁኔታ ጋር ያመሳስሉታል (1ኛ ቆሮ. 15: 6)። በወቅቱ 11ዱም ሐዋርያት የጸኑ አማኞች በመሆናቸው፤ በዚያ ከተሰበሰቡት ሰዎች፤ የአንዳንዶቹ መጠራጠር የሚያመለክተው ብዙ ሕዝብ የተሰበሰበ መሆኑን ነው። ጌታ ያረገው በዚህ ጊዜ ሳይሆን በኢየሩሳሌም ደቀ መዛሙርቱን ካገለገለ በኋላ ነበር (ሉቃስ 24: 44-53)።

ምንም እንኳ ማቴዎስ 28: 18-20 ከሌሎች ወንጌላት ውስጥ ከሚገኙ ሌሎች መልእክቶች ባይልቅና ኢየሱስም ወደ መጣበት ወደ ሰማይ ከመመለሱ በፊት የተናገረው የመጨረሻ ቃል ባይሆንም፤ በአመዛኙ ግን «ታላቁ ተልእኮ» በመባል ይታወቃል። ይሁንና፤ አማኞች እንደመሆናችን፤ ይህ አዋጅ ከእኛ ጋር ስለሚዛመድ በውስጡ የተካተቱትን ነገሮች መረዳት አለብን።

ሥልጣን (28: 18): - በዚህ ስፍራ፤ ሥልጣን የመጠቀም መብት ተሰጥቶናል። ጠቅላላው የማቴዎስ ወንጌል በኢየሱስ ክርስቶስ ሥልጣን ላይ አጽንዖቱን ያሳርፋል። በማስተማሩ (7: 29)፤ በመፈወሱ (8: 1-13)፤ እና ኃጢአትን ይቅር በማለቱ ውስጥ ሥልጣኑን አሳይቷል (9: 6)። በሰይጣን ላይ ሥልጣን ነበረውና ያንኑ ሥልጣን ለሐዋርያቱ ሰጠ

(10:1)። ማቴዎስ በወንጌሉ ማጠቃለያ ላይ ኢየሱስ ሥልጣን ሁሉ እንደነበረው ገልጿል።

ኢየሱስ ክርስቶስ ሥልጣን ሁሉ ያለው ስለሆነ ያለምንም ፍርሃት እርሱን መታዘዝ እንችላለን። የትም ቢመራንም፣ ምንም ዐይነት ነገር ቢገጥመንም እርሱ የሁሉ ተቆጣጣሪ ነው። ኢየሱስ በሞቱና በትንሣኤው ጠላትን ሁሉ አሸንፎ ሥልጣንንም ሁሉ ጨብጠዋል።

ክርስትና የአንድ መልእክተኛ እምነት ነው። የእግዚአብሔር ዓይነተኛ ባሕርይ ይህንን ይፈልጋል፤ እግዚአብሔር ፍቅር ከመሆኑ የተነሣ ማንም እንዲጠፋ አይፈልግም (2ኛ ጴጥ. 3:9)። ጌታችን በመስቀል ላይ የሞተው ለዓለሙ ሁሉ ነበር። እኛም የእግዚአብሔር ልጆች ከሆንንና ከባሕርዩም ከተጋራን፣ ከደኅንነት ርቆ ለጠፋው ዓለም መልካሙን የምሥራች ልንናገር እንሻለን።

የሐዋርያት ሥራን መጽሐፍ በምናነብበት ጊዜ፣ የቀድሞዬቱ ቤተ ክርስቲያን በጌታ ሉዓላዊ ሥልጣን ላይ ተመሥርታ እንዳገለገለች እንመለከታለን። በሰሙ አገልግለዋል፤ በእርሱ ኃይልና ምሪት ላይ ተደግፈዋል። በኢየሱስ ክርስቶስ ሥልጣን እንጂ በራሳቸው ሥልጣን ከጠፋው ዓለም ጋር አልተጋፈጡም።

ተግባር (28:19-20) - «ሂዱ» ተብሎ የተተረጎመው የግሪክ ግሥ በመሠረቱ ትእዛዝ ሳይሆን «እየሄዳችሁ» የሚል አሳብ ያዘለ ነው። ከጠቅላላው የተልእኮው አሳብ ውስጥ ብቸኛው ትእዛዝ፣ «ደቀ መዛሙርት አድርጓቸው» («አሕዛብን ሁሉ ... አስተምሩ») የሚለው ነው። ኢየሱስ፡- «በመሄድ ላይ ሳላችሁ፣ አሕዛብን ሁሉ ደቀ መዛሙርት አድርጉ» ብሎናል። የትም ስፍራ ብንሆን፣ የኢየሱስ ክርስቶስ ምስክሮች በመሆን ሌሎችን ወደእርሱ ለማምጣት መሻት አለብን (የሐዋ. 11:19-21)።

«ደቀ መዛሙርት» የሚለው ቃል ለቀድሞዎቹ አማኞች እጅግ ተወዳጅ ስም ነበር። ደቀ መዛሙር መሆን ማለት አማኝ ወይም የቤተ ክርስቲያን ምእመን ከመሆን የጠለቀ ትርጉም ነበረው፤ ምናልባት «ተማሪ» የሚለው ከዚህ ቃል ጋር ሊመጣጠን ይችል ይሆናል። ደቀ መዛሙር ከመምህሩ ጋር ራሱን በማቆራኘት፣ ከመምህሩ ጋር በመተባበርና አብሮም በመኖር የሚማር ነው። በማዳመጥ ብቻ ሳይሆን በመሥራትም ይማራል። ጌታችን ሌሎችን ለማስተማር ይችሉ ዘንድ 12 ደቀ መዛሙርት ጠርቶ አስተምሯል (ማር. 3 ከቶጥር 13 ጀምሮ)።

እንግዲህ ደቀ መዛሙር በኢየሱስ ክርስቶስ ያመነና እምነቱንም በመጠመቅ ያስመሰከረ ነው። የእምነቱን እውነታ እንዲያውቅም በአማኞች

ጎብረት ውስጥ ይታቀፋል (የሐዋ. 2:41-47)። ከዚያም ወጣ ብሉ ሌሎችን ለማስተማር ይበቃል። የአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን አሠራር እንዲህ ነበር (2ኛ ጢሞ. 2:1-2)።

በአሁኑ ጊዜ ግን ከዚህ ዓይነቱ አሠራር በብዙ መንገድ ርቀናል። በብዙዎች አብያተ ክርስቲያናት፣ ጉባኤው፣ ከደገነነት የራቁትን በመመለስና የዳኑትንም በማነጽ የሚያገለግል መጋቢ ይቀጥራል፤ የቤተ ክርስቲያኑ ምእመናን ግን መሪዎች ወይም ተራ ተመልካቾች ይሆናሉ። «አዲስ አማኞችም» ተጠምቀውና ወደ ጎብረቱ ተቀላቅለው፣ እነርሱም ተጨማሪ ተመልካቾች ይሆናሉ። ዳሩ ግን እያንዳንዱ ሰው ሌላን ደቀ መዝሙር ለማድረግ የሚያስተምር ቢሆን ኖሮ አብያተ ክርስቲያናቶችን ምንኛ በፍጥነት ባደጉ ነበር፤ ምእመናቾችንስ ምንኛ የተጠናከሩና ደስተኞች ይሆኑ ነበር! አንዲት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን («በቀጥር ብዛት» ከማደግ ይልቅ) «ፍሬያማ ሆና ልትበራከት» የምትችልበት ብቸኛው መንገድ፣ በተገቢ የደቀ መዝሙርነት መርሐ-ግብር በኩል ነው። ይህም የአማኞች ሁሉ ኃላፊነት እንጂ ሥራውን እንዲያከናውኑ «የተጠሩ» የጥቂት ቡድኖች ብቻ አይደለም።

ኢየሱስ ቅዱሳት መጻሕፍትን ያስተውሉ ዘንድ የደቀ መዝሙርቱን አእምሮ ስለከፈተ (ሉቃስ 24:44-45)፣ ለምእመናቾቹው ምን እንዲያስተምሩ እንደሚፈልግ ያውቁ ነበር። ሰዎችን ወደ አዳኙ ማምጣት ብቻ አይበቃም፤ የእግዚአብሔርንም ቃል ልናስተምራቸው ይገባል። ይህም የታላቁ ተልእኮ ክፍል ነው።

ችሎታ (28:20)፡- ኢየሱስ ሕዝቡ በሚሰባሰቡበት ጊዜ «ከመካከላቸው» የሚገኝ ብቻ ሳይሆን (ማቴ. 18:20)፣ ስለ እርሱ ለመመስከር እስከ ዓለም ዳርቻ በሚጓዙበት ጊዜ አብሮአቸው ይኖራል። ኢየሱስ በምድር ላይ ቢቀር ኖሮ ይህንን ተስፋ ሊፈጽመው ባልቻለም ነበር። መንፈስ ቅዱስ በመምጣቱ ነበር ኢየሱስ የትም ስፍራ ቢኖሩ ከሕዝቡ ጋር አብሮ ለመኖር የቻለው።

ዶክተር ጂ. ካምፕቤል ሞርገን ከዚህ አሳብ ጋር በተያያዘ መልኩ፣ በሕይወታቸው ውስጥ የተፈጸመውን ገጠመኝ ይናገራሉ። እርሳቸው በመጀመሪያዎቹ የክርስትና ሕይወት ጊዜዎቻቸው በየሳምንቱ አንድ ጊዜ በርካታ አሮጊቶችን በመጉብኘት መጽሐፍ ቅዱስ ያነቡላቸው ነበር። የማቴዎስን ወንጌል የመጨረሻ ክፍል በሚያነቡበት ጊዜ፡- «እነሆም፣ እኔ እስከዓለም ፍጻሜ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ» የሚል ያገኛሉ። «ይህ ግሩም የተስፋ ቃል አይደለምን?» በማለት ሲያብራሩ፣

ከአርጊቶቹ ሴቶች አንዷ አቋረጧቸውና፡- «ሰማህ ወይ ልጄ! ይህ የተስፋ ቃል አይደለም - እውን ነገር ነው!» አሏቸው።

ኢየሱስ ክርስቶስ ከእኛ ጋር ስላለ፣ በግድ ልንፈጽማቸው ወይም ልናምንባቸው የሚገባን ቅድመ-ሁኔታዎች አይኖሩም። ጳውሎስ በአስቸጋሪዋ የቆሮንቶስ ከተማ ውስጥ ቤተ ክርስቲያን ለመመሥረት በፈለገበት ጊዜ የዚህን አሳብ እውነትነት ተረድቷል። ጳውሎስ ለዚህ ተልእኮው በመታዘዝ ወደ ከተማዬቱ መጣ (የሐዋ. 18:1)፤ በዚያም ሰዎችን ለክርስቶስ በመማረክ አጠመቃቸው (ቁ. 8) እና ቃሉንም አስተማራቸው (ቁ. 11)። ጉዞው አዳጋች በሚሆንበት ጊዜ ጳውሎስ ከጌታ ልዩ ጉብኝትን ያገኘ ነበር፡- «እኔ ከአንተ ጋር ነኝና አትፍራ» (ቁ. 9-10)።

«የዓለም መጨረሻ» የሚለው ሐረግ ጌታችን ዕቅድ እንዳለው ያሳያል። እርሱ የታሪክ ጌታ ነው። አብያተ ክርስቲያናት ምሪቱን ሲከተሉና ቃሉን ሲታዘዙ በዓለም ውስጥ የእርሱን ዓላማዎች ይፈጽማሉ። አንድ ቀን ሁሉ ከፍጻሜው ይደርሳል፤ እስከዚያው ሁላችንም በታማኝነት ልንጸና ይገባል።

ስለ ንጉሥህ ልታውቅ የሚገባቸው ነገሮች

ዶክተር ዌርዝቢ በመግቢያቸው ውስጥ እንደ ጠቀሱት፡ የማቴዎስ ወንጌል በብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ብቸኛው የክርስትና እምነት እጅግ አስፈላጊ ሰነድ ነው። በቀድሞይቱ ቤተ ክርስቲያን የማቴዎስ ወንጌል እጅግ ይነበብና ይጠቀስ እንደነበር የታሪክ ምሁራን ይናገራሉ።

ለጌታህ የተገዛህ ሁን የማቴዎስ ወንጌል ትንተናዊ ቅኝት ነው። ይህም ኢየሱስ ክርስቶስን እንደ ንጉሥ ከማቅረቡም በላይ፡ ዶክተር ዌርዝቢ ማቴዎስ በዚህ መጽሐፍ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነትና አገልግሎት ለማስተላለፍ እንደፈለገ ባሰቧቸው ነጥቦች ላይ አጽንኦት የሚሰጥ ነው።

ይህ መጽሐፍ አንተም ሆንህ ሌሎች አማኞች ለኢየሱስ ክርስቶስ ጥልቅ ፍቅርና ታማኝነት እንድታላዩ ሊያግዝ ይችላል።

ለጌታህ የተገዛህ ሁን

ዶክተር ዋረን ዌርዝቢ ከሁሉም በላይ የሚታወቁት በደራሲነታቸው፡ በመጋቢነታቸውና በሬድዮ መምህርነታቸው ነው። ለብዙ ዓመታት የቪካጎው የሙዲ መታሰቢያ ቤተ ክርስቲያን መጋቢ ሆነው ያገለገሉ ሲሆን፡ በቅርቡ ደግሞ «ወደ መጽሐፍ ቅዱስ እንመለስ» ለተባለው ፕሮግራም ዋና መምህር ሆነው ሠርተዋል። ይህንን የአዲስ ኪዳን መጽሐፍ ማብራሪያ ጨምሮ፡ ከ 100 በላይ መጻሕፍት ጽፈው ለጎትመት አብቅተዋል።

መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት ያደረጉ መጻሕፍት

**ወደ አማርኛ ተተርጉመውና ታትመው በስርጭት ላይ ያሉ
የ« . . . ሁን » ተከታታይ መጻሕፍት**

1. ለጌታ የተገዛህ ሁን (የማቴዎስ ወንጌል)
2. ርኅሩኅ ሁን (ሉቃስ 1-13)
3. የበረታህ ሁን (ሉቃስ 14-24)
4. በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ተመላለስ (የሐዋርያት ሥራ 1-12)
5. ደፍረህ መስከር (የሐዋርያት ሥራ 13-28)
6. ተጽናና (2ኛ ቆሮንቶስ)
7. አርነት መውጣት (ገላትያ)
8. ደስተኛ ሁን (ፊልጵስዩስ)
9. ፍጹም ሁን (ቆላስይስ)
10. ለምጽአቱ ተዘጋጅ (1ኛ እና 2ኛ ተሰሎንቄ)
11. ታማኝ ሁን (1ኛ ና 2ኛ ጢሞቴዎስ፣ ቲቶ፣ ፊልሞና)
12. በብስለት ማደግ (የያዕቆብ መልእክት)
13. ንቃ! (2ኛ ጴጥሮስ፣ 2ኛና 3ኛ ዮሐንስ፣ ይሁዳ)
14. እውነተኛ ሁን (1ኛ ዮሐንስ)
15. ድል አድራጊ ሁን (የዮሐንስ ራእይ)